

Laat kinderrechten nooit meer in Lockdown gaan

Presentatie jaarverslag 2019-2020

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebestrijding

Caroline Vrijens
Kinderrechtencommissaris
20 januari 2021

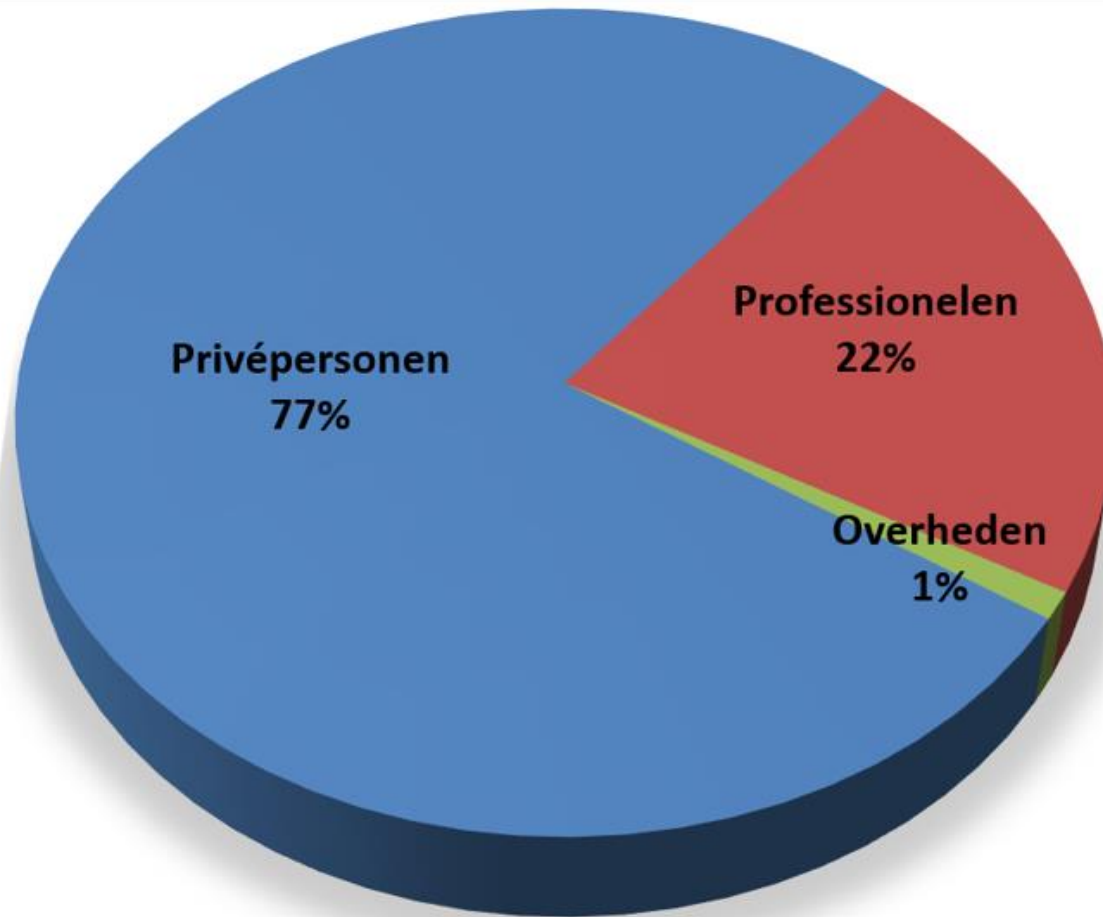
Aantal meldingen

1128

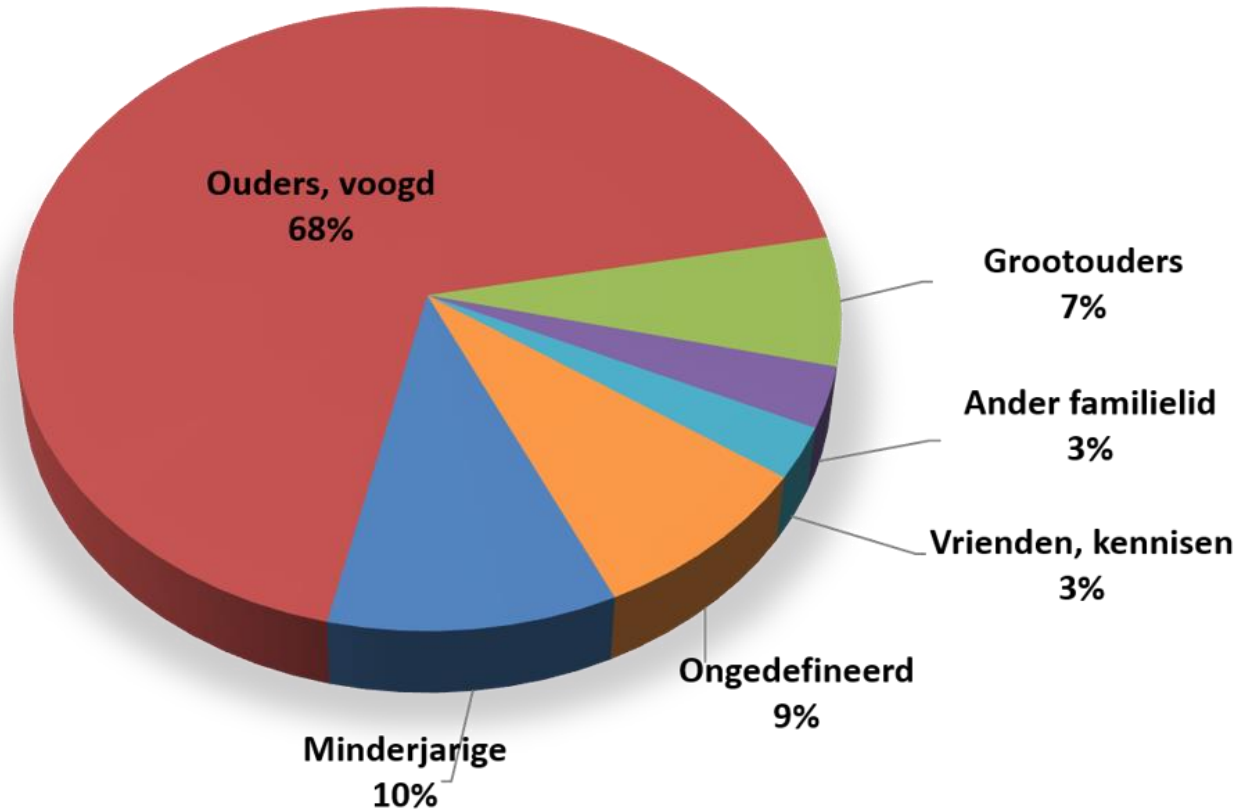
Van signaal naar advies

- Klachtenlijn informeert mensen, adviseert, verwijst mensen warm door
- Vanuit onze Klachtenlijn maken wij de brug naar het beleid
- Tandems van klachtenbehandelaars en beleidsadviseurs voor de verschillende thema's

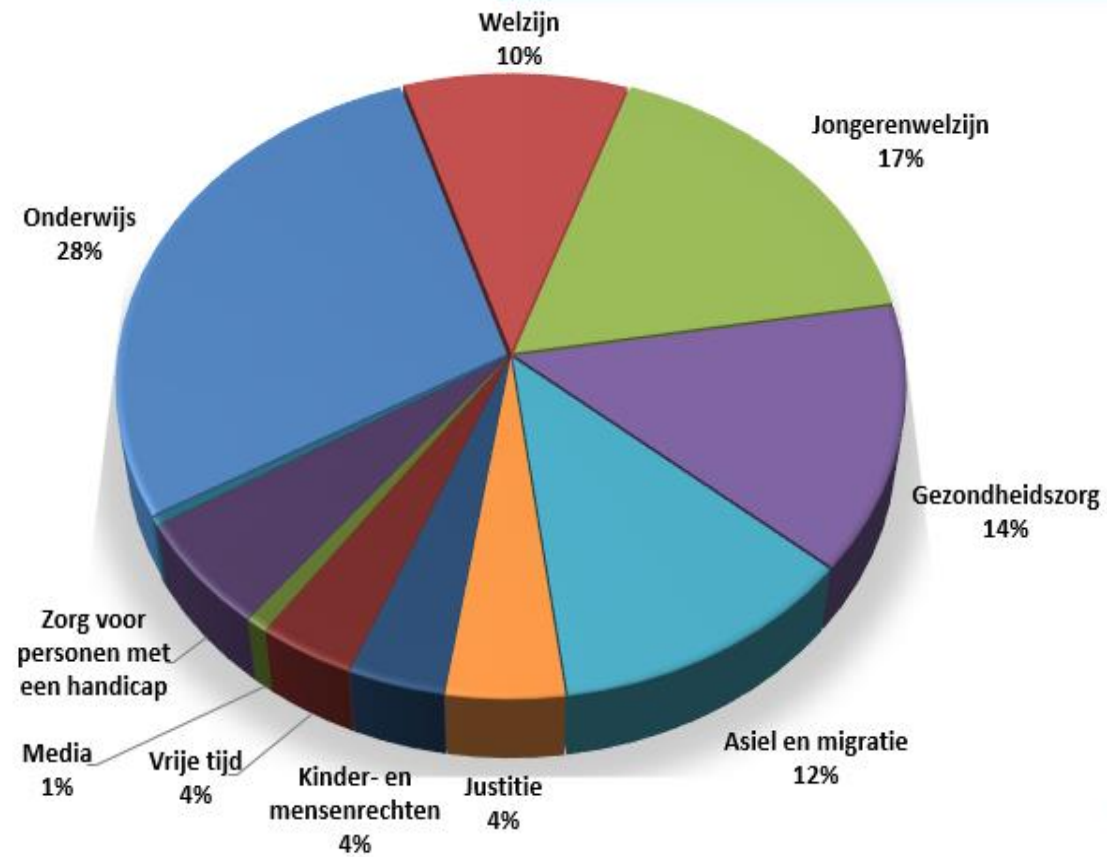
Wie contacteerde ons?

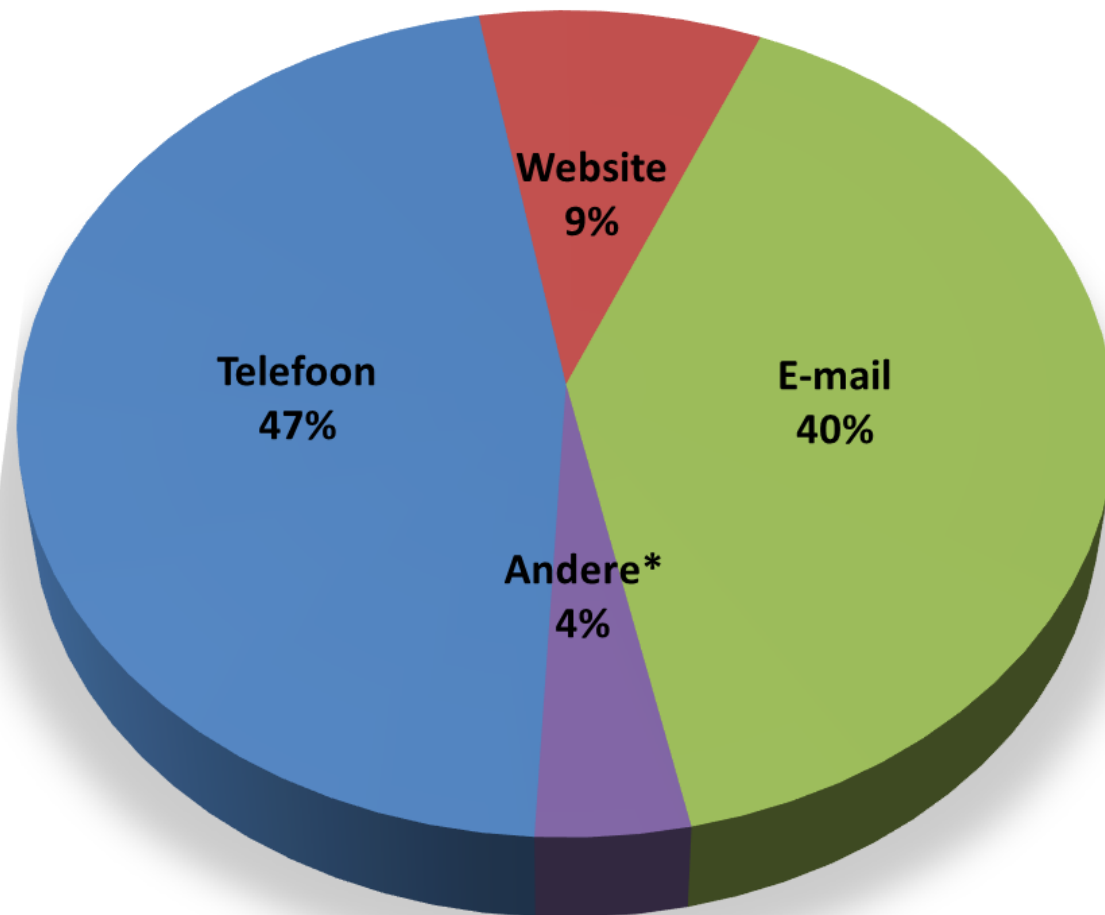
Privépersonen

Professionals

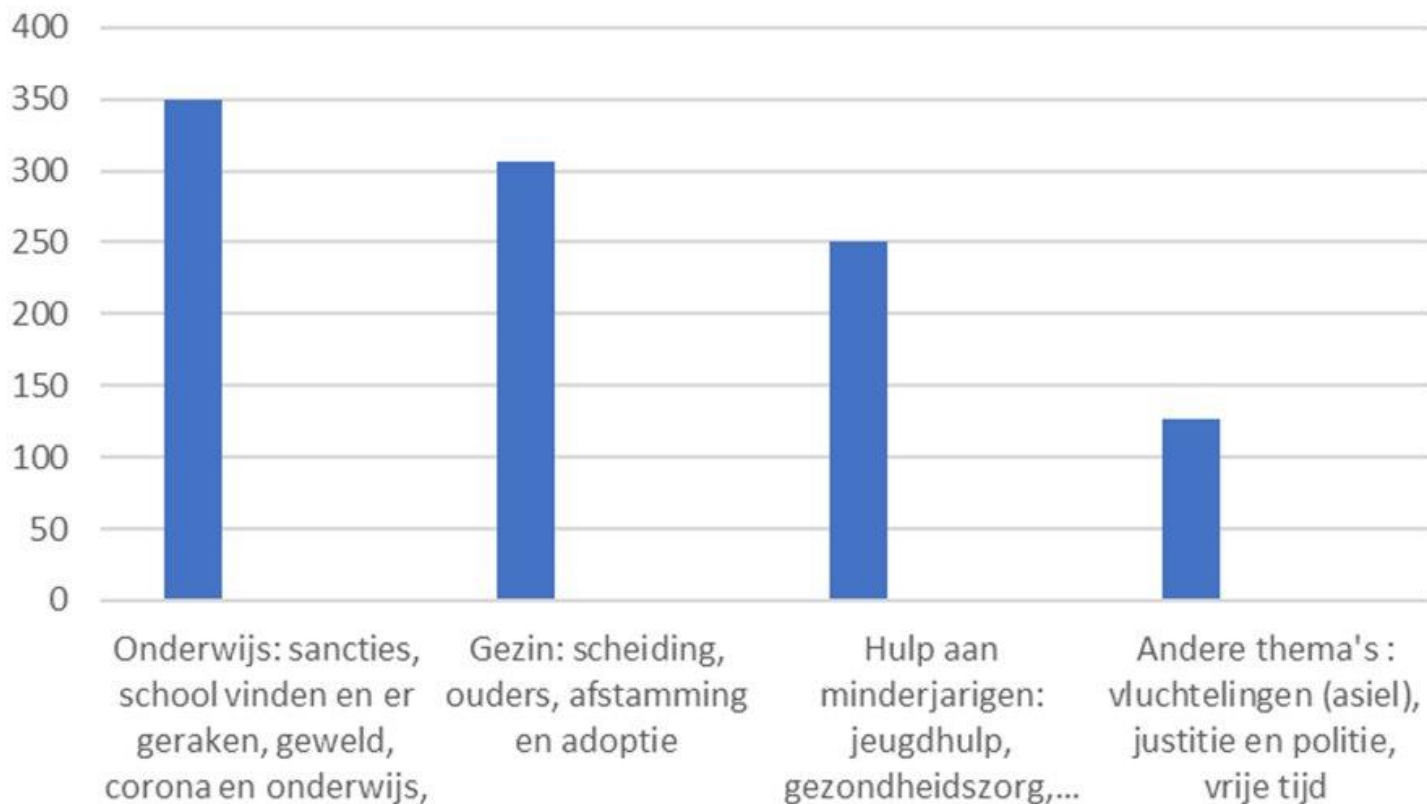

Hoe wordt gemeld?

■ *brief, bezoek, Vlaamse Ombudsdienst, ...

Waarover gaan de meldingen?

Corona

- Eerste twee weken na de lockdown in maart viel het stil maar begin april heel wat meldingen rond corona en het recht op onderwijs, recht op contact en spel, recht op hulp, ...
- Grootouders, ouders, leerkrachten, CLB medewerkers, hulpverleners, kinderartsen, psychologen, middenveldorganisaties, ...
- De richtlijnen zelf hielden niet genoeg rekening met kinderen en jongeren en met hun rechten
- Ook de gewone meldingen kwamen opnieuw binnen vanaf mei

Welzijn 350 meldingen

■ Hulp aan minderjarigen 251

- Jeugdhulp 187
- Gezondheidszorg 31
- Welzijn 21
- Zorg voor personen met een handicap 12

■ Gezin 306

- Scheiding 214
- Ouders 67
- Afstamming en adoptie 25

Signalen die ons bereikten met betrekking tot hulpverlening en gezin

- Van ouders over de sluiting van de scholen, het gebrek aan sociaal contact en spel voor kinderen en jongeren, de druk op de gezinnen

Maar ook het stopzetten van hulpverlening, de quarantaines in de zorg en het stopzetten van het bezoekrechten in de voorzieningen

- Van professionals over de bezorgdheid rond de stijging van meldingen rond geweld bij AWEL, CLB-chat, 1712, maar ook over het welzijn van kinderen en jongeren in de zorg, ze vroegen in hoeverre de maatregelen essentiële rechten van tafel konden vegen, of de leefgroep snel een 'bubbel' kon zijn

Wat deden wij?

- Klachten behandelen en mee oplossingen zoeken wanneer dat kon
- Signalen doorgeven en adviezen geven aan parlement, ministers en overheden om het kinderrechtenperspectief voorop te stellen in de coronacrisis
- Deelname aan de Taskforce Kwetsbare Gezinnen
- Grote coronabevraging in mei van het Kinderrechtencommissariaat samen met het Kenniscentrum Kinderrechten en de Kinderrechtencoalitie

→ 44.000 kinderen en jongeren namen deel!

Bevraging #jongerenovercorona: de crisis trof iedereen... maar vooral kwetsbare kinderen en jongeren

- Meer last van stress, verveling en eenzaamheid en misten het meest vrienden en familie, vrije tijd
- Meer ruzie en geweld thuis
- Liever naar school!
- Niemand om te spelen (1 op 5) en veel kinderen en jongeren komen weinig buiten
- Heel wat kinderen en jongeren mochten niet meepraten over de regels

Gevolgen waren zwaarder voor kinderen en jongeren in een financieel moeilijke situatie, die niet thuis opgroeien of die geen eigen plek hebben.

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

- Volgen van schoolwerk niet evident
- Enorm precaire situatie van heel wat gezinnen werd nog zichtbaarder
- Vooral voor jongeren was feit dat ze niet 'buiten' konden uit de voorziening zwaar en gevoel van onrechtvaardigheid
- Geen bezoekrecht woog zwaar zowel voor kinderen als jongeren, begeleiders en ouders
- Jongeren gaven aan gelukkig goede begeleiders te hebben
- Begeleiders geven aan fier te zijn op de kinderen en jongeren en dat het niet evident was om te moeten vitten rond de regels en om de schoolsluiting op te vangen

Actuele stand van zaken

- Nu begin 2021 **opnieuw een soort lockdown** die gezinnen isoleert en sociale contacten beperkt
- Gelukkig blijven de scholen open en trok men lessen uit de eerste lockdown maar blijven bezorgd en waakzaam de komende maanden want corona weegt mentaal zwaar op de jeugd
- Ook binnen de jeugdhulp trok men lessen en paste men heel wat regels aan (bezoekrecht)

**Coronacrisis maakt kinderarmoede
ineens enorm zichtbaar**

Corona en de impact op kwetsbare gezinnen

- Kinderen en jongeren verdwenen van de radar. Misschien nog het meest zichtbaar op school
- Sommige gezinnen wonen klein, lessen en huiswerk maken zijn dan moeilijk en sommige gezinnen misten het materiaal maar ook de kennis
- De stress voor school was veel hoger sinds corona en nog meer voor kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie
- De beperkingen rond het buitenkomen vooral lastig voor kinderen en jongeren zonder eigen plekje thuis of in een financieel moeilijke situatie

**Coronacrisis zette kinderrechten
onder druk in de jeugdhulp**

Jeugdhulp

- Gevoel dat hulpverlening tijdelijk stil viel en dan online alternatieven; overbelasting voor gezinnen met kind met een beperking
- In hoog tempo bekeken voorzieningen welke kinderen en jongeren terug naar huis konden
- Kinderen en jongeren voor wie terugkeer naar huis uitgesloten was, moeilijke tijd:
 - Bezoeken werden belmomenten en ouders en kinderen misten elkaar
 - Vooral zwaar voor jonge kinderen en kinderen met een beperking: verhaal van Elize
 - Kinderen en jongeren die terugkeerden? Opgroeien en VAPH

Jeugdhulp

- Maatregelen duurden veel langer dan iedereen gedacht had
- Er werden quarantaines toegepast om de voorzieningen coronavrij te houden. Zeker voor kinderen met een beperking of jonge kinderen zwaar
- Ook voor de begeleiders waren regels zwaar, hen horen getuigen hierover
- Positief: - begeleiders hebben enorm veel betekend en 'compenseerden'
 - soms goede praktijken: vb. soepeler in de regels
 - Voorzieningen leerden veel over online hulp en online contact met thuiscontext

Aanbevelingen

- Gelukkig geen opschorting meer van het bezoekrecht
- Evaluatie van het terug naar huis laten gaan van heel wat kinderen en jongeren
- Lessen trekken uit de online hulpverlening en evaluatie van het stopzetten van fysieke hulpverlening (geweld, zware periode kinderen met een beperking)
- Mentaal welzijn en leefgroep als bubbel

Rechten binnen het gezin

- Awe1 en 1712 sterke stijging oproepen rond geweld
- Ook de CLB's en de chatlijn 'Nu praat ik erover' grote stijging
- Conclusie: meer geweld, verwaarlozing en misbruik
- Bleek ook uit onze bevraging #jongerenovercorona
- verklaring: - extra spanningen door lockdown en financiële stress
 - hulp en ondersteuning die soms wegviel en sluiting scholen

Aanbevelingen

- Belangrijk dat de overheid voldoende blijft inzetten op bekendmaking en capaciteit noodhulplijnen (Awe1 /Tele-Onthaal/ 1712/ CLB chat /Nupraatikerover.be)
- Enorm belang van de noodopvang op school en het zolang mogelijk open houden van scholen
- Bewustzijn vergroten in samenleving en bij organisaties
 - Kindreflex
- Wet voor geweldloze opvoeding die gepaard gaat met bewustmakingscampagnes
 - in bijna alle Europese landen is het al, bestaat er zo een wet

Aanbevelingen

- Durven bekijken of twee gezinnen niet samen een bubbel kunnen vormen
- Grote bezorgdheid over het mentaal welzijn van onze jongeren (CLB-melding en wat leerkrachten vertellen)
- Zodra versoepelingen kunnen aandacht geven aan de kwetsbare doelgroep van de jongeren
- Jongeren botsen in deze moeilijke tijden ook op wachtlijsten voor hulpverlening

Meldingen naast corona

Toegang tot de jeugdhulp

- Wachtlijsten en tekorten in het aanbod
- Complexe problematieken: webinar 5 februari
- Zorgcontinuïteit is cruciaal
- Trajectbegeleiding voor kinderen en jongeren
- Het belang van de vertrouwenspersoon

Jeugdhulp Continuïteit

- Recht op contact tussen broers en zussen
- Pleegzorg: het belang van de ondersteuning door de pleegzorgdienst
- Bruggen tussen school en jeugdhulpvoorziening
- Straatkinderen!

Rechten binnen het gezin

- Echtscheiding en de stem van het kind
 - Hoorrecht van kinderen in verblijfs- en omgangsregelingen
- Contacten ouders en grootouders met hun kinderen
 - Wachtlijsten bezoeken en gesloten tijdens corona
 - Reisverbod andere ouder
- Intrafamiliaal geweld

Wat kan het Kinderrechtencommissariaat voor u doen?

- **Vraag advies:** benut de expertise van het Kinderrechtencommissariaat in kindspecifieke beleidsdomeinen.
- **Vraag toelichting:** het Kinderrechtencommissariaat verduidelijkt graag zijn adviezen tijdens een individueel gesprek of een hoorzitting in een commissie van het Vlaams Parlement.
- **Grijp in** door uw parlementair werk als Vlaamse volksvertegenwoordiger en voorkom zo dat problemen voor kinderen zich blijven voordoen.

Meer weten?

- www.kinderrechtencommissariaat.be

- Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat

- www.kinderrechten.be
- 0800 – 20 808

➤ Volledige jaarverslag 2019-2020:

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/actueel/laat-kinderrechten-nooit-meer-lockdown-gaan>